

„Krzyżyki” przy dwóch kandydatach to nie zawsze głos nieważny

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: piątek, 13, październik 2023 13:11

Adrian Pokrywczyński

Odslony: 4418

Jednym z najbardziej rozpowszechnionych, ale mylnych wyobrażeń na temat procedury głosowania w wyborach do Sejmu jest przekonanie, że każde zaznaczenie dwóch (lub większej liczby) nazwisk kandydatów na karcie wyborczej to głos nieważny. Nie zawsze jednak tak jest.

Należy bowiem wyróżnić dwie takie sytuacje:

1. postawienie znaku „x” przy nazwiskach co najmniej dwóch kandydatów z różnych list;
2. postawienie znaku „x” przy nazwiskach co najmniej dwóch kandydatów, ale z jednej listy.

O nieważności „mnogiego” głosu mówi art. 227 § 2. Kodeksu wyborczego:

*„Za nieważny uznaje się głos, jeżeli na karcie do głosowania postawiono znak „x” w kratce z lewej strony obok nazwisk **dwóch lub większej liczby kandydatów z różnych list kandydatów** albo nie postawiono tego znaku w kratce z lewej strony obok nazwiska żadnego kandydata z którejkolwiek z list (...).”*

Widać więc, że ustawodawca do uznania głosu za nieważny wymaga, by „iks” został postawiony przy co najmniej dwóch listach (albo nie został postawiony wcale lub głos wyrażono innym znacznikiem np. „ptaszkiem”). Co jednak, gdy zaznaczymy dwóch albo więcej kandydatów tylko z jednej listy? Skoro powszechnie rozumianą zasadą jest wskazywanie przecież przez wyborcę tej osoby, której chce dać mandat?

Ustawodawca przyjął tu zasadę prymatu listy nad głosowaniem osobowym, o czym nie wszyscy wiedzą. Nasze głosy oznaczają w pierwszej kolejności wskazanie listy, z której kandydaci powinni być w Sejmie. Dopiero potem nasze wskazanie oznacza chęć przyznania mandatu konkretnej kandydatce lub kandydatowi. Potwierdza to treść podstawowego artykułu Kodeksu wyborczego w tym zakresie:

*„Art. 227. § 1. Wyborca głosuje tylko na jedną listę kandydatów, stawiając na karcie do głosowania znak „x” w kratce z lewej strony obok nazwiska jednego z kandydatów z tej listy przez co wskazuje jego **pierwszeństwo do uzyskania mandatu.**”*

(...)

*§ 5. Jeżeli na karcie do głosowania znak „x” postawiono w kratce z lewej strony obok nazwisk **dwóch lub większej liczby kandydatów z tej samej listy kandydatów**, to głos taki uważa się za głos ważnie oddany na wskazaną listę kandydatów z przyznaniem **pierwszeństwa do uzyskania mandatu kandydatowi na posta, którego nazwisko na tej liście umieszczone jest w pierwszej kolejności.**”*

W konsekwencji – głosowanie na kilkoro kandydatów z jednej (i tylko jednej) listy powoduje przetrzymanie naszego głosu na tego kandydata, który jest najwyżej na liście, ponieważ nasz głos ma za zadanie najpierw wzmocnić wynik wyborczy danego komitetu.

Potwierdza to też uchwała Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 25 września 2023 r. w sprawie wytycznych dla obwodowych komisji wyborczych dotyczących zadań i trybu przygotowania oraz przeprowadzenia głosowania w obwodach głosowania utworzonych w kraju w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz w referendum ogólnokrajowym zarządzonych na dzień 15 października 2023 r., która stanowi m.in. że:

„Krzyżyki” przy dwóch kandydatach to nie zawsze głos nieważny

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: piątek, 13, październik 2023 13:11

Adrian Pokrywczyński

Odslony: 4418

„Głos uznaje się za ważny także, gdy wyborca postawił znak „x” na jednej liście przy nazwisku dwóch lub więcej kandydatów. Głos taki traktuje się jako oddany na tego kandydata spośród tych, przy których postawiono znak „x”, którego nazwisko jest umieszczone wyżej na tej liście”.

Umiejscowienie kandydatów na liście – poza oczywistym wskazaniem liderów – ma więc także formalne znaczenie dla ewentualnego zliczania głosów dla danej kandydatury w przypadkach „głosów mnogich”.

Przykłady:

1. Lista Partii XYZ zawiera 20 nazwisk. Wyborca postawił „x” przy kandydatach numer 2, 3 i 7. Głos jest ważny, ale jeden głos – przy zliczaniu wyników poszczególnych osób – uzyska tylko kandydat numer 2, ponieważ jest najwyżej na danej liście.
2. Wyborca postawił „x” przy dwóch kandydatach Partii XYZ oraz przy jednym kandydacie Partii ABC. Głos jest nieważny, ponieważ wyborca wskazał co najmniej dwie listy.
3. Wyborca zagłosował w ten sposób, że postawił znak „x” przy jednej osobie na każdej liście. Głos jest nieważny, ponieważ wyborca wskazał co najmniej dwie listy.
4. Wyborca zagłosował na kandydata nr 5 z jednej listy. Jego głos jest ważny – w pierwszej kolejności zlicza się to do ogólnego wyniku listy, a następnie do wyniku kandydata numer 5 zlicza się konkretnie ten głos wyborcy, który preferuje by „piątka” uzyskała mandat poselski.

Co ciekawe, polski system wyborczy przewiduje się również sytuację, w której głos będzie oddany na listę bez wskazania konkretnego kandydata. Ma to na celu unikanie w jak najszerszy sposób głosów nieważnych. Z taką ewentualnością mamy do czynienia, gdy dany kandydat został skreślony z listy (np. zmarł przed wyborami), ale mimo to ludzie oddają na niego głosy. Zgodnie z art. 227 § 4 i uchwałą PKW – jeśli to jedyne takie wskazanie, głos idzie na listę bez wskazania pierwszeństwa do uzyskania mandatu. Jeśli wyborca wskazał także inną, nieskreśloną z listy osobę – jego głos zostaje zliczony do wyniku kandydata „nieskreśłego”. Natomiast gdy „x” postawiono przy nazwisku kandydata skreśłego z jednej listy i przy nazwisku kandydata z innej (ale tylko jednej) listy, głos taki traktuje się jako oddany na „nieskreśłego” kandydata z tej innej listy.